

МАТЕРІАЛИ ВИСТУПУ на відео-конференції 29.04.2014

Сучасному суспільству з його швидкими змінами потрібні освічені, моральні, зацікавлені люди, які можуть самостійно приймати рішення в ситуації вибору, здатні до співпраці, відрізняються мобільністю, динамізмом, конструктивністю, готові до міжкультурної взаємодії, володіють відчуттям відповідальності за долю країни, за її соціально-економічне процвітання, здатні оперативно сприймати й творчо працювати з інформацією, що постійно оновлюється.

Відповідати цим високим вимогам сьогодні може лише людина, яка оволоділа навичками наукового мислення. Враховуючи те, що пріоритетні способи мислення формуються в ранньому підлітковому віці, стає зрозумілим, що навички науково-дослідницької діяльності необхідно формувати ще на початку навчальної діяльності.

Науково орієнтована діяльність учнів сприяє ранньому виявленню й розвитку професійних схильностей у підлітків, формуванню їх лідерських якостей, умінню працювати в команді, умінню аргументовано доводити свою точку зору, залученню до наукової праці.

Науково- і навчально-дослідницька робота з учнями проводиться за наступними напрямками:

- науково-дослідницька робота як складова навчального процесу: повідомлення, доповіді, реферати, проекти учнів;
- науково-дослідницька діяльність, що доповнює навчальний процес: факультативи, спецкурси, творчі конкурси;
- науково-дослідницька діяльність, що здійснюється паралельно навчальному процесу: конкурси науково-дослідницьких робіт різного рівня, турніри та олімпіади.

При цьому науково-дослідницька діяльність розглядається як:

- невід'ємна (а не додаткова) складова навчально-виховного процесу;

- логічне продовження науково орієнтованої навчальної праці (а не принципово інший вид діяльності);
- найбільш ефективний спосіб формування науково орієнтованого мислення-підґрунтя конструктивного існування особистості в системі безперервної освіти;
- процес перманентний, що знаходить своє виявлення в різних формах залежно від віку, виду навчальної діяльності, особливостей мислення, специфіки навчального предмета, ступеня складності наукової проблеми;
- особливий, специфічний вид навчальної діяльності, у процесі якої учень, використовуючи теоретичні та практичні знання, уміння й навички, знаходить розв'язання певної наукової (теоретичної або прикладної) проблеми, а також оригінально застосовує відомий науковий метод розв'язання будь-якої проблеми до аналізу схожих з нею.

З 2008 року учні нашого закладу стали слухачами хіміко-біологічного факультету Дніпропетровського відділення Малої Академії наук секції: агрономії, ветеринарії та зоотехнії (оскільки ми готуємо фахівців сільськогосподарської галузі). З 2012 року учні продовжують навчання у обласній хіміко-біологічній заочній школі Комунального закладу освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді».

В якості мотивів до навчання в умовах науково-дослідницької діяльності був і є безпосередній інтерес учнів до завдань в процесі навчання, до усвідомлення важливості отримуваних знань у житті як теперішньому так і майбутньому, прагнення самоствердитися серед товаришів, випробувати і виявити свої здібності, знайти своє місце в ієрархії соціальних стосунків у новому колективі, дістати схвалення дорослих та ін.

На думку Абрахама Маслоу, видатного американського психолога, автора «Піраміди Маслоу, яка ієрархічно представляє людські потреби, справжнє задоволення людина отримує лише при реалізації потреби в творчості та самоактуалізації. Саме у цьому випадку вона стає сама

собою, індивідуальністю, яка досягає власної досконалості, самовираження.

І тому, сьогодні, щоб знайти себе в житті й гідно реалізуватися, необхідно володіти лідерськими якостями, уміти працювати в команді, гнучко сприймати зміни, швидко й адекватно реагувати на них, виробляти здатність учитися все життя і, головне, *не зупинятися у своєму розвитку.*

Отже, активне залучення учнів до науково-дослідної діяльності – це вимога часу.

Реалізація впровадження основ науково-дослідної діяльності дозволяє залучати все більше учнів до участі в різних конкурсах і проектах, олімпіадах і турнірах (очних і заочних, що проводяться як традиційно, так і з використанням нових інформаційних технологій), до написання науково-дослідних робіт у Малій академії наук.

Науково-дослідна робота – це творча наукова робота учня, яка виконується самостійно і базується на знаннях, уміннях і навичках, здобутих під час позаурочного вивчення літератури, проведення спостереження, певного дослідження або експерименту (під керівництвом викладачів).

Велика роль в успішній науковій діяльності учнів надається мотивації цієї діяльності. Ця рушійна сила на різних рівнях має різну назву – допитливість, пізнавальний інтерес, жадання знань, пристрасть тощо. Пристрасна спрямованість до галузі пізнання, настанова на творчість визначають головний напрям науково-дослідницької діяльності учня.

Цілеспрямованість припускає вміння правильно організовувати й розподіляти в часі свою працю, бачити перспективу роботи, її послідовні етапи. Саме цілеспрямованість учнів стає особливо продуктивною, коли переростає в пристрасть.

Науково-дослідна діяльність учнів буде ефективною, якщо вона буде

правильно вмотивована, буде приносити реальну наукову та прикладну користь.

Формування позитивної мотивації до науково-дослідної діяльності буде успішне, якщо:

- забезпечується реалізація особистісно-діяльнісного підходу до учнів, що заснована на емоційно-позитивній спрямованості виховально-освітнього процесу і конструктивного змісту освітнього простору;
- здійснюється наступність у формуванні досвіду науково-орієнтованої навчальної діяльності на всіх вікових етапах навчання, тобто вибудовується система безперервної освіти;
- забезпечується включення кожного учня до спеціально організованої діяльності, що передбачає її гуманістичну спрямованість, вільний вибір, задоволення потреб у самореалізації творчих здібностей;
- враховується наукова, гуманітарна і культурологічна спрямованість освіти, варіативність, проблемність, особиста значущість науково-дослідної діяльності учнів для їх самореалізації і самоствердження та багато інших чинників.

Творча самореалізація учнів у процесі науково-дослідницької діяльності сприяє формуванню їх комунікативної компетентності; самостійне (або в команді) дослідження наукової проблеми є надійною базою для створення власного освітнього „know how”; робота над темою, що представляє інтерес саме для цього учня, забезпечує формування особистісно орієнтованого освітнього простору.

Протягом 10-ти років наш навчальний заклад працює у напрямку ступеневого навчання з Нікопольським аграрним коледжем Дніпропетровського державного аграрного університету в аграрному напрямку.

Багато наших учнів - випускників Дніпропетровського державного аграрного університету працюють у фермерських господарствах

Томаківського району, деякі з них на керівних посадах, а деякі в нашому навчальному закладі.

Учні-слухачі МАН на сьогоднішній день навчаються у Дніпропетровському державному аграрному університеті, у *Нікопольському* аграрному коледжі ДДАУ, у *Дніпродзержинському* технологічному технікуму Дніпродзержинського державного технічного університету, у *Запорізькому* державному університеті, слухачі заочної хіміко-біологічної школи (Зчол.) планують продовжувати своє навчання у Дніпропетровському державному аграрному університеті.

На завершенні свого виступу хочеться відмітити, що у сучасних умовах жорсткої боротьби за «місце під сонцем» інтелектуальні та соціально-адаптивні здібності особистості набувають усе більшого значення.

Досвід показує, що замислюватися про їх розвиток необхідно якомога раніше. В умовах, коли лівова частка суспільного відтворення належить інтелектуальному продукту, прищеплення навичок його утворення є першочерговим завданням системи освіти.

Основний шлях вирішення цього завдання – організація навчальної діяльності як науково орієнтованої так і науково-дослідної.

Дякую за увагу!